

40 jaar BioPartner

FutureProof Facilitator

Begin jaren 80 van de vorige eeuw. Er woedt een discussie tussen de ge-meente en de universiteit over de bestemming van de Leeuwenhoek polder-grond. De gemeente wil woningen. De Universiteit pleit voor gebouwen die invulling geven aan uitbreidingsplannen. Wat zijn we de afgelopen decennia blij geweest met de keuze voor de universiteitsplannen! Een beslissing waarbij BioPartner niet alleen een cruciale rol speelde als facilitator van de groei en bloei van het LBSP (Leiden Bio Science Park), maar ook de stad Lei-den uit het slop trok.

Nu is het bijna niet meer in te denken, maar rond 1980 was Leiden 1 van de armste steden van ons land. De economische crisis leidde tot hoge werkloosheid en verpaupering van de industriestad. Anno 2024 staat Leiden op de kaart als één van de belangrijkste biotechnologische en biomedische clusters in Europa. Meer dan 200 bedrijven geven meer dan 20.000 mensen werkgelegenheid. Het LBSP is uitgegroeid tot een banenmotor voor de gehele regio en internationaal toonaangevend door baanbrekende medische innovaties. Bedrijfsleven, weten-schap, zorg en onderwijs vormen, gesteund door de lokale overheid, een krach-tige combinatie op het gebied van de Life Sciences. De Stichting BioPartner Aca-demisch Bedrijven Centrum speelt daarin een sleutelrol, zoals eerder al haar in april 1984 opgerichte voorganger Stichting Academisch Bedrijven Centrum (ABC).

1 community, 80 huurders 5 gebouwen 24000 m²

Vanaf het begin vonden startende Life Science-ondernemers bij BioPartner ABC een plek én ondersteuning of werd hulp geboden bij huisvesting. BioPartner ABC was (en is) de facilitator, de startmotor én de smeerolie van het Leidse Bio Sciencepark. Het huidige BioPartner huisvest en ondersteunt in vijf bedrijfsver-zamelgebouwen (24.000 m²) grote en kleine ondernemers. Samen vormen ze een bloeiende community van 80 huurders. Driekwart van de zelfstandig geves-tigde bedrijven en instellingen in het park startte ooit in BioPartner. 'De onder-nemer die kiest voor BioPartner, wil niet meer weg. 'weet algemeen directeur Thijs de Kleer. 'Veel

bedrijven bieden labruimte aan, maar binnen BioPartner kan een startup echt uitgroeien tot een scale up. Niet voor niets is 1 van onze slo-gans 'BioPartner, dé omgeving waar starters kunnen groeien'.

'BioPartner, dé omgeving waar starters kunnen groeien'.

Flexibiliteit en Gemeenschappelijkheid

Het succes van het huidige BioPartner mag voor een deel op de conto worden geschreven van econoom Thijs de Kleer. Thijs, die vanuit de functie van Concern Controller/Adjunct directeur financiën LUMC, in 2013 aantrad als Algemeen Directeur van 'Stichting BioPartner Academisch Bedrijven Centrum Leiden', kortweg BioPartner, beschikt over de juiste combinatie van eigenschappen om de mooie organisatie die in 2013 enigszins is gestrand, weer vlot te trekken. 'BioPartner is een stichting zonder winstoogmerk. We richten ons met flexibele kantoor- (vanaf 18 m²) en laboratoriumruimte op start ups en doorstarters in de Life Sciences. Naast 'flexibiliteit' is 'gemeenschappelijkheid' kenmerkend voor BioPartner en dat onderscheidt ons onder meer van vastgoedorganisaties. Zo vind je in onze gebouwen extra services en fraaie ontmoetingsplekken (BioPartner 5 gebouw), maar ook stimuleren we onderlinge contacten en kruisbestuiving, bijvoorbeeld op de maandelijks huurdersborrel, op de jaarlijkse BBQ, op het nieuwjaarsontbijt en op nog veel meer social events die wegens bewezen succes in de toekomst alleen maar zullen toenemen. Daarnaast

creëren we volop mogelijkheden voor huurders om hun voorzieningen (afvalservices, receptie, dataruimtes en gassentransport) te delen zodat de investeringen per bedrijf lager zijn.'

BioPartner 5: eerste Paris Proof gebouw van Nederland

Het laboratorium Biopartner 5 is het eerste Paris Proof gebouw van Neder-land. Vooruitstrevende oplossingen voor circulaire architectuur zijn gecom-bineerd met grootschalig hergebruik van bouwmaterialen. Zo doet onder andere 165.000 kilo staal uit een gesloopt lab nu dienst in de draagconstruc-tie. BioPartner heeft hiermee een nieuwe ontmoetingsplek voor de campus gecreëerd. Maar ook de Nederlandse Staalprijs (2022) en Europese Staalprijs (2023) werden gewonnen met het Biopartner 5 gebouw.

Toekomst: samenwerking

Dat Thijs naast de dagelijkse serieuze business, in is voor een ludieke grap bewijst wel de kick-off van het 40 jarig bestaan LBSP/BioPartner die begin april plaatsvond. Na lang in de schmink te hebben gezeten, liet hij zich transformeren tot een soort Doc. Emmett Brown uit 'Back to the future', 'In een prachtige sportwagen (DeLorian DMC12) van Doc Brown kwam ik -afkomstig uit de toekomst- aan. Ik vertel wat er de laatste 25 jaar is gebeurd en wat er de komende 25 jaar zal komen.' Over dat laatste licht Thijs ook voor BiotechNews een tip van de sluier op. 'Ons jubileum jaar, dat we gezamenlijk met het Leiden Bio Science Park vieren, heet

niet voor niets FutureProof, besluit de algemeen directeur. 'En in die toekomst zullen we steeds vaker inzetten op samenwerking, social events, kruisbestuiving, een Open Dag enz. Samenwerking. Startmotor. Smeerolie: ze blijven ook de komende 40 jaar van cruciaal belang.'

Thijs de Kleeft als DOC Brown op de kickoff 40 jaar bestaan

JEROEN DE VRIJ VAN EXOVECTORY Reach the unreachable, treat the untreatable

'In Biopartner vind ik een bondgenoot en sparringpartner bij de ontwikkeling van exosomen,' stelt Jeroen de Vrij founder en CSO van ExoVectory. De startup, op-gericht in 2020, is gespecialiseerd in een innovatief afgiftesysteem voor (gen)therapeutica: exosomen.

'De blaasjes van 50-100 nm worden uitgescheiden door alle lichaamscellen. Tot voor kort dacht men dat exosomen slechts een afvalvat waren voor cellen, maar nu blijkt dat ze inhoud kunnen afgeven van cel naar cel en dus een soort van transportsysteem zijn. Kankercellen maken hier misbruik van door RNA en eiwit-ten over te brengen om daarmee angiogenese te stimuleren en immuuncellen te onderdrukken; exosomen van gezonde cellen daarentegen lijken juist hele goede eigenschappen te bezitten en bijvoorbeeld een rol te spelen bij reparatie van weefsels.'

Het karakteriseren van de RNA- of eiwitinhoud van tumorexosomen zou di-agnostische of prognostische waarde kunnen hebben, onder andere bij hersen-tumoren, de specialisatie van Jeroen die tevens voor 50% groepsleider is binnen het Hersentumorcentrum van het Erasmus MC. 'Maar op exosomen kunnen ook antikankertherapieën gebaseerd worden, bijvoorbeeld door ze te gebruiken als een soort Paard van Troje om ze op specifieke plaatsen therapeutica te laten afgeven. In BioPartner ontwikkelt en produceert ExoVectory de therapeutische exosomen en belaaft deze met genterapie, Dit belooft een 'schoner' afgifte-

systeem te kunnen zijn voor zowel rechtstreekse toediening in patiënten als voor het gebruik als toolkit voor CAR-T celtherapie in plaats van de virale vec-toren die nu veelal worden gebruikt.' ExoVectory ontving het eerste investe-ringsgeld in 2021 en verwacht in 2027 de eerste klinische studies te kunnen doen.

Het gespreide bedje van BioPartner

'Historisch gezien is Leiden groot in cel- en genterapie, bovendien ben ik ge-promoveerd in Leiden. Er was voor mij geen twijfel mogelijk, ExoVectory zou zich settelen in Leiden en dan kom je als startup al snel bij BioPartner op het LBSP. Een Leids netwerk had ik al, zowel door de promotie als de bezoeken aan de BioPartner netwerkevents, en was altijd aangenaam verrast door de goede sfeer en de kruisbestuiving. Bij BioPartner kom je in een gespreid bedje. Geen zorgen meer over huishoudelijke items, als IT, schoonmaak enz. Dat is al gere-geld. En heb je van die typische startup vragen over financiën, patent enz.? Bij BioPartner geven ze advies. Geen geld voor apparatuur? Het delen daarvan wordt aangemoedigd. Er is zelfs de mogelijkheid om een cleanroom te delen. Prettig: doorgroeiën kan binnen BioPartner zelf. Wij zijn opgestart in BioPartner 2, maar kunnen desgewenst naar groter in bijvoorbeeld het nieuwe BioPartner 5.'

Jeroen de Vrij

GERBEN ZONDAG VAN SYNVLUX Volledig richten op je corebusiness

'BioPartner luistert en denkt mee. Ze doen daadwerkelijk iets moois met goede ideeën. Je voelt je gehoord,' zegt Gerben Zondag, CEO van Synvolux dat hoog efficiënte transfectie reagentia ontwikkelt en produceert vanuit het BioPartner 2 gebouw. 'SAINT™ technologie is gebaseerd op non-virale, volledig synthetische lipide structuren die niet toxisch en breed inzetbaar zijn zowel in vitro als in vivo voor transfectie van zowel DNA, RNA,

als eiwitten of peptiden.' Synvolux is opgericht in 2002 in Groningen. Medio 2015 nam Gerben het roer over en verhuisde hij het bedrijf naar 'hotspot' Leiden waar hij al meer dan 20 jaar actief is, onder meer bij verschillende bedrijven op het Leiden Bio Science Park. 'Al in 1990 werkte ik als stagiair in het ABC gebouw, de voorloper van BioPartner.'

Prijs is wat je betaalt. Waarde is wat je krijgt

'Prijs is wat je betaalt. Waarde is wat je krijgt. Je betaalt als BioPartner huurder flink wat, maar je krijgt er ook veel voor terug', stelt Gerben. 'Het is ongelofelijk veel waard dat je je als ondernemer volledig kunt richten op je corebusiness. Geen zorgen over ontvangen van gasten of pakketjes, een receptie, schoonmaak, afvalverwerking, gasflessen of vloeibaar stikstof, etc. BioPartner regelt het, en ze laten zelfs gratis de labjassen wassen. Nuttig is ook het bezoek aan netwerk events, niet alleen van BioPartner, maar ook van de Leiden Bio Science Park Stichting met lezingen van nieuwe start-ups en maandelijkse borrels. Vanuit BioPartner wordt er voornamelijk via email gecommuniceerd en huurders gebruiken hetzelfde medium om elkaar overbodige apparatuur aan te bieden. Onlangs opperde ik het idee aan Thijs voor een online 'whiteboard' waarop gebruikers zowel meldingen van BioPartner kunnen lezen, en elkaar makkelijker kunnen vinden voor uitwisseling van reagentia, equipment sharing en andere zaken. Bleek dat BioPartner hier al op de achtergrond mee bezig was! Zo bouw je gezamenlijk aan een nuttige community: waarom moeilijk doen, als het samen kan?'

Gerben Zondag